

TEMA #02

FORÆLDRENE OG DEN UNGE

—
"SELVOM VI HAR ET ÅBENT OG FRIT SAMFUND, ER DER SÅ MANGE UNGE, MED OG UDEN SÆRLIGE BEHOV, DER IKKE HAR DE HER SAMTALER MED DERES FORÆLDRE."

←
MILLE OG HEIDI. MILLE ER VELBEVANDRET PÅ SOCIALE MEDIER OG MEGET BEVIDST OM, HVORDAN HUN GERNE VIL TAGE SIG UD PÅ SELFIES

DEN AKAVEDE, VIGTIGE SAMTALE

—
Heidi er bekymret for, at hendes datter Milles impulsivitet og ønske om at være som andre vil få Mille til at overskride egne eller andres grænser i takt med hendes spirende seksualitet. Derfor har Heidi været nødt til at tale lige ud af posen om sex, drenge, nøgenbilleder og tamponer – men det har krævet personlig overvindelse af Heidi at tale så ligefremt.

AF Laura Gundorff Boesen | FOTO Heidi Møller Lundin

Klokken nærmer sig 19.00. Sammen med 40 andre forældre sidder Heidi Møller Lundin på stolerækkerne i aulaen på den lokale skole. Hun venter på, at aftenens foredrag med overskriften 'Seksualitet og børn med særlige behov' går i gang. Heidis datter Mille har ADHD, og Heidi er medlem af den lokale forening

for forældre til børn med særlige behov, der har arrangeret oplægget. Alligevel har hun ingen forventninger til aftenen.

– Jeg havde ikke troet, at det var relevant for mig og mit barn. Oppe i mit hoved tænkte jeg, at det var ligesom seksualundervisning i folkeskolen, noget med pubertet og menstruation. Men så var det bare noget helt andet. Virkelig et

wakeup-call. Jeg lærte, at mit barn har større sandsynlighed for at blive udsat for overgreb, men også for at blive den udøvende. Præventivt kan man gøre rigtig meget for at undgå det. Men hvordan i alverden skulle jeg få forklaret noget af det her til mit barn?, fortæller Heidi.

Hun husker også stilheden blandt alle de fremmødte, da foredraget går i gang.

Og hvordan spørgsmålene så vælter ud af forældrene, efter den første har dristet sig til at række hånden op og spørge om noget.

– Det her emne fylder meget mere, end nogen af os var klar over, da vi tog afsted. Det er virkelig et overset emne, siger Heidi.

Når navlestrengen skal klippes

På daværende tidspunkt var seksualitet slet ikke noget, som Heidi forbandt med sin dengang 9-årige datter. Mille har, siden hun var 6 år, været diagnosticeret med ADHD og kæmpede på det tidspunkt også med angst og OCD som følge af tre år i en ordinær folkeskoleklasse, der var gået helt skævt og endte med, at Mille var hjemme hos Heidi i alle døgnets timer. Imens kæmpede Heidi og hendes mand for at få Mille i et specialtilbud.

– Mille var gået så meget i stykker, at hun ikke kunne være alene i et rum. Hun fulgte efter mig, når jeg skulle fra stuen og ind i køkkenet for at hente en kop kaffe. Når man er sammen så intenst, ender man i en lille boble. Og det var slet ikke gået op for mig, at Mille en dag skulle ud af den boble, husker Heidi, som er sikker på, at der er mange forældre som hende, der ikke kobler deres eget barn med emnet seksualitet.

– Der er en blind vinkel. For man hører jo både om bosteder og på skoler og i taxaer, hvor der sker overgreb af eller på unge med særlige behov. Så der er noget, vi ikke ser. Måske er det fordi, vi har nogle børn, der på så mange områder er så afhængige af os, og vi støtter dem, og så er det måske grænseoverskridende for os selv at indse, at nu er det ved at være "den tid", funderer Heidi.

Offer eller gerningsmand

Mille er i dag 13 år og går i en specialklasse, hvor hun trives. Hun får medicin for sin ADHD, men hun er stadig impulsstyret, utålmodig og har svært ved at behovsudsætte.

– Og når jeg tænker dét ind i emnet seksualitet, bliver jeg bekymret. Mille kan jo nemt få rodet sig ind

i nogle situationer, hun ikke kan få rodet sig ud af igen. Måske kommer hun til at opleve noget som et overgreb. Men jeg kan også risikere, at det er mit barn, der er lidt for frembrusende og overskrider andres grænser. Mange i Milles omgangskreds er jo også børn med særlige behov, så ofte bekræfter de hinanden i deres tanker, og måske kan det give dobbelt op på risikoen, hvis man sætter to sammen, der er impulsstyrede, frygter Heidi.

Copycat

Som så mange andre børn med særlige behov har Mille mærket, set og hørt, at hun ikke altid er som "de andre." Og det er hun ked af.

– Jeg kan se, hvor meget hun gerne vil ligne andre. Nogle gange er hun ren og skær kopi af "det er sådan her, man gør, når man er teenager", uden at hun selv tænker over det.

Og det er dét, jeg bliver bekymret for, for Mille er godt klar over, at når man er stor, så boller drenge og piger, siger Heidi.

Mille er meget rigid, når det gælder regler. Hun ved godt, at hun ikke må gå i seng med nogen, før hun er 15, så det er Heidi slet ikke nervøs for, at Mille vil kaste sig ud i inden.

– Men så kan jeg godt frygte, at når hun så bliver 15, så tænker hun "nu skal jeg have sex, det skal jeg have klaret, for så er jeg som de andre." På Milles tjekliste til at være en rigtig teenager er at blive konfirmeret, gå på café og til fest, shoppe med veninder – og hvad nu, hvis blowjob også kommer på listen, udelukkende fordi alle andre taler om det? Nettet flyder med serier, musik og klip fra realityserier som 'Paradise Hotel', hvor blowjobs nærmest er noget, man snupper til morgenmad, og sex fremstilles som noget udelukkende fysisk uden følelser, konstaterer Heidi.

Den svære snak – og manglen på information

– Selvom vi har et åbent og frit samfund, er der så mange unge, med og uden særlige behov, der ikke har

de her samtaler med deres forældre, siger Heidi.

– Jeg tror, at mange i min generation ønsker at gøre det bedre. Jeg har aldrig haft sådan en snak med min mor. Da jeg selv var

SEKSUALVEJLEDERNE: DERFOR ER DET VIGTIGT FOR FORÆLDRE AT SNAKKE SEKSUALITET MED DERES BØRN

Marlene Qvist Simoni, seksualvejleder og formand for foreningen BHOV, et netværk for forældre til børn med særlige behov:

– Som forældre til børn og unge med særlige behov kan seksualiteten være noget, som man med stor sandsynlighed skal forholde sig til på en anden måde end andre forældre. De forældre, jeg møder, mangler ofte viden og redskaber til at håndtere denne del af deres barns liv. Det bedste, forældre kan gøre, er at være åbne og naturlige omkring deres barns seksualitet og lære dem at mærke deres egne grænser, sætte grænser og respektere andres grænser.

Anne Svalgaard Pretzmann, seksualvejleder på Elmelund, en uddannelsesinstitution for unge med særlige behov:

– Som forælder kan det være svært at vide, hvordan man taler med sit eget barn om emnet seksualitet. Mit bedste råd er at vise sit barn, at man er åben og positiv for at tale og lytte, også når det kommer til følelser, tanker og spørgsmål om kærlighedslivet. Spørg selv ind til dit barns tanker og følelser, hvis det er muligt. Det er oplagt at spørge i skolen eller institutionen, hvad de ser og oplever, og hvordan de griber en seksualundervisning an. Jeg synes naturligvis, det bør være en uddannet seksualvejleder, der står for undervisningen.

15, var jeg på kanten til noget, der lignede et overgreb, som jeg fik snoet mig ud af. Jeg snakkede hverken med mine veninder eller mine forældre om det. Og så endte jeg med at gå rundt med det alene, fortæller Heidi.

Det, vil hun ikke have, skal ske for Mille. Alligevel er de ord, der skal siges for at undgå det, svære at få over læberne.

– Mille har en jævnaldrende kæreste, og det er jeg ikke så bekymret for. Men der er en dreng i en anden gruppe, som hun både skriver og snakker med, og han er 15 år. Og så kan jeg godt mærke...

Heidi griner lidt.

– ...ja, at jeg tænker, hvordan tager jeg hul på den her? Både over for mit eget barn, men også det andet: Skal jeg kontakte de andre forældre? Skal vi involvere skolen? Hvordan kan jeg både støtte mit barn og beskytte det samtidig?

Mange aftener har Heidi og hendes mand siddet i skæret fra computer og mobil og søgt efter tilgængelig information om, hvordan man håndterer emnet seksualitet og et barn med særlige behov. Men de har ofte søgt forgæves.

– Jeg mangler værktøjer til, hvordan jeg får spurgt ind. Og hvad jeg må spørge om. For Mille har også ret til et privatliv. Man kan jo også bevæge sig over i en anden grøft, hvor man skal have bevilget et eller andet forløb med en seksualvejleder eller lignende, men det synes jeg bliver for voldsomt, for så får man måske gjort noget helt naturligt til noget mærkeligt, siger Heidi.

Sociale medier

Verden er ganske rigtig blevet mere fri og åben sammenlignet med, da Heidi var ung. Men med udviklingen er der også

dukket nye fænomener op som for eksempel sociale medier.

– Jeg kan se allerede nu, at de der selfier, Mille tager – hun er helt med på, hvordan hun skal stå og tage sig ud, og hvilket filter hun foretrækker, fortæller Heidi.

Derfor har hun snakket med Mille om, at hun ikke må være venner med nogen på sociale medier, hun ikke kender i virkeligheden. At hun aldrig skal tage nøgenbilleder af sig selv og sende til nogen, heller ikke en kæreste. Fordi dét, der i øjeblikket virker som en god ide, kan man komme til at fortryde bagefter, særligt hvis det handler om ens krop og meget private ting.

– Det er lige præcist sådan et sted her, hvor jeg frygter, at Milles impulsstyrede adfærd og ønske om at være som alle andre kan bringe hende i problemer. Jeg har set, hvor meget det her lille menneske kan gå i stykker. Og hvis hun fik delt et nøgenbillede af sig selv, ville det være så skamfuldt og ødelæggende for hende, fortæller Heidi.

”JEG FRYGTER, AT MILLES IMPULSSTYREDE ADFÆRD OG ØNSKE OM AT VÆRE SOM ALLE ANDRE KAN BRINGE HENDE I PROBLEMER.”

Okay, det her bliver jeg nødt til at fortælle om

Heidi synes, at hun som forælder har et ansvar at løfte, når det gælder om at informere sit barn om seksualiteten – og dens faldgruber. Dels fordi det bare er det rigtige at gøre. Dels fordi seksualundervisningen i skolen lader noget tilbage at ønske. Alligevel kræver det personligt tilløb at tage de snakke med Mille.

– Jeg synes ikke, at der i seksualundervisningen i Milles skole er taget tilstrækkelig højde for, at de underviser børn med særlige behov. Mille kom for eksempel hjem en dag og fortalte, at de havde lært, at når en sædcelle kommer ind i et æg, bliver det til en baby. Jeg spurgte hende så, hvordan sædcellen var kommet hen til ægget til at starte med. Det anede hun ikke. Og så tager jeg en

dyb indånding og tænker, okay, det her bliver jeg nødt til at fortælle om. Og det er først i vores snak om alt det her, at det går op for Mille, at dér, hvor tamponen skal op, ikke er det samme sted, som tisset kommer ud. At piger har to huller. Og at tissemanden skal op i tissekonen. Alt det havde de ikke lært i seksualundervisningen, fortæller Heidi.

Jo klogere vi er, jo bedre kan vi hjælpe vores børn

Milles skole har godt nok et fag, de kalder socialfag, hvor børnene lærer, hvordan man begår sig blandt og i relation til andre mennesker.

– Men det kobler de ikke med seksualundervisningen, fortæller Heidi.

Og det ærgrer hun sig over.

– Jeg talte med en mor fra skolen den anden dag. Hun har en dreng på 16 år, der går i specialklasse og snakker rigtig meget med en pige på 14 i samme klasse. De vil gerne sove sammen. Men hvad hvis de så får rodet sig ud i noget? Forældrene er forstående over for hinandens børn og deres særlige behov, men hvor går den grænse? Hvis hendes søn kommer til at gøre noget, hvor langt rækker den tolerance så hos pigens forældre? Derfor er det vigtigt at få udvidet seksualundervisningen og få inddraget forældrene i god tid, også inden det er aktuelt, så vi kan få snakket med hinanden, fortæller Heidi, som har opfordret skolelederen på Milles skole til at bruge et af skolens årlige fællesmøder for forældrene til at få en seksualvejleder ud og sætte gang i en snak med og hos forældrene.

– Jo klogere, vi er, jo bedre kan vi passe på vores egne og hinandens børn. Og jeg synes faktisk også, det er en svær opgave kun at lægge på lærerne. Den del, der ligger ud over det biologiske, bør varetages af den rette fagperson, som så også ville være en livline for den unge eller forældrene, hvis vi får behov for ekstra hjælp. Jeg tror på, at hvis vi supplerer seksualundervisningen med seksualvejledning og inddrager os forældre, så kan vi sammen med det personale, der har børnenes tillid, forebygge grænseoverskridende adfærd og overgreb. Bare ét overgreb forhindret er jo det hele værd, siger Heidi. ■